
Přístup k Open Access publikacím

Jak vyhledávat, získat materiály publikované v režimu open access?

Open access publikace jsou dostupné ze zásady vždy, komukoliv, online, a zdarma – tedy otevřeně, bez překážek. Každý je může dohledat a ihned studovat.

Pokud sháníte literaturu k tématu, děláte si rešerši, či prostě jen dohledáváte vhodné či citované informace, můžete využít specializované vyhledávače open access obsahu, které vyhledávají napříč různými databázemi, repozitáři, a vydavatelstvími. Mezi ně patří např.:

- [DOAJ](#) – zde můžete vyhledávat open access časopisy, a to i podle oborového zaměření, které vás zajímá, a dalších kritérií. Zároveň lze také vyhledávat přímo konkrétní články v časopisech, které jsou v této databázi registrovány.
- [Paperity](#) – agregátor open access článků a příspěvků
- [CORE](#) – vyhledávač akademického OA obsahu napříč databázemi repozitáři
- [SHARE](#)
- [OAster](#)
- [BASE](#) – specializuje se na vyhledávání akademických webových zdrojů, z nichž velká část je v režimu OA. Lze vyhledávat fulltextově
- [Open Knowledge Maps](#) – vytvoří z výsledků vyhledávání prostřednictvím vyhledávače BASE tematickou myšlenkovou mapu
- [DOAB](#) – knihovna knih vydaných v režimu open access kombinující vyhledávání v různých databázích
- [OAPEN](#) – knihovna knih vydaných v režimu open access

Kromě toho můžete open access hledat přímo v repozitářích k tomu určených. Existují repozitáře různého zaměření, včetně oborových, jako jsou např.:

- [ART-Dok](#) – oborový repozitář pro historii umění s možností fulltextového vyhledávání
- [PropylaeumDok](#) – oborový repozitář pro klasickou archeologii a egyptologii

Existují samozřejmě univerzální multioborové repozitáře, jako např.:

- [Zenodo](#) – Evropský univerzální open access repozitář, provozovaný CERNem

Existuje celá řada oborových open access časopisů, které vychází pravidelně. Vyhledat je můžete např. díky výše zmíněné službě [DOAJ](#) či jinak. Pro příklad je zde uvedeno několik prověřených časopisů relevantních pro oborové zaměření KTF, které vydávají svůj obsah v režimu OA:

- [AUC Theologica](#) – časopis univerzitního nakladatelství Karolinum. Všechny jeho časopisy jsou také v režimu open access!
- [Studia Theologica](#) - čtvrtletník českých a slovenských teologických fakult
- [Zeitschrift für junge Religionswissenschaft](#) – náboženská studia
- [Philosophical Readings](#) – časopis zaměřený na filozofii
- [Historie – Otázky – Problémy](#) – časopis Ústavu českých dějin FF UK
- [RIHA Journal](#) – časopis mezinárodní asociace umělecko-historických institutů
- [Journal for Art Market Studies](#) – časopis zaměřený na obchod s uměním a jeho historii
- [OBOE](#) – časopis věnovaný současnému umění a výstavám
- [Fórum pro konzervátory-restaurátory](#) – časopis věnovaný péči o kulturní dědictví
- ... a mnoho dalších. Toto je pouze ilustrativní vzorek.

Co když není potřebný článek či publikace přístupná zdarma?

Spousta článků, které lze dohledat na internetu je přístupná pouze po placené registraci. Pokud vám nějaká vaše instituce (např. UK nebo vaše knihovna) placený přístup k danému repozitáři či službě nezajišťuje, musíte si jeho získání zaplatit. Stává se však, že článek mohl být publikován i jinde v režimu open access, a je tedy přístupný zdarma online! Jak to zjistit?

Můžete hledat ve výše zmíněných vyhledávacích open access obsahu. Efektivnější cestou může být ovšem rozšíření webového prohlížeče [Unpaywall](#), které vám po instalaci indikuje, zda se článek či publikace, jehož placenou verzi jste právě našli, nenachází jinde v režimu open access, a rovnou vám zprostředkuje přímý odkaz na něj.

Další efektivní a rychlou alternativou při dohledávání alternativně zpřístupněného obsahu v režimu OA je [Open Access Button](#) . Zde můžete vyhledávat volně přístupné články a publikace dle různých parametrů, jako je DOI, citace, či URL jejich umístění na webu.

Obě aplikace jsou schopny okamžitě vyhledávat miliony publikací napříč mnoha otevřenými repozitáři a open access databázemi.